

เมื่อสิทธิการเช่าพิพาทเป็นทรัพย์สินที่โจทก์และจำเลยได้มาในระหว่างสมรส และกรณีเป็นที่สงสัยว่าทรัพย์สินอย่างหนึ่งเป็นสินสมรสหรือไม่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๔๗๔ วรรคสอง บัญญัติให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นสินสมรส จึงต้องฟังว่าสิทธิการเช่าพิพาทเป็นสินสมรส ระหว่างโจทก์กับจำเลย

คดีนี้โจทก์ฟ้องขอหย่าจำเลยที่ ๑ และมีคำขอให้แบ่งสินสมรสและคืนสินส่วนตัว คือ สิทธิการเช่าพิพาท แก่โจทก์และ ฐ. ซึ่งเป็นบุตรของโจทก์กับจำเลยที่ ๑ ตามบันทึกข้อตกลงระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ให้การว่า โจทก์สมคบกับบุคคลภายนอกฉ้อฉลหลอกลวงจำเลยที่ ๑ ให้ทำบันทึกข้อตกลงดังกล่าว ซึ่งจำเลยที่ ๑ จะดำเนินการบอกล้างตามกฎหมายต่อไป คดีย่อมมีประเด็นข้อพิพาทว่า บันทึกข้อตกลงในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิการเช่าพิพาทซึ่งเป็นสินสมรสเป็นสัญญาระหว่างสมรสและมีผลผูกพันโจทก์และจำเลยที่ ๑ หรือไม่ คำให้การของจำเลยที่ ๑ เห็นได้ชัดว่า เป็นคำให้การที่ปฏิเสธว่าบันทึกข้อตกลงไม่มีผลบังคับแก่จำเลยที่ ๑ เท่ากับเป็นการบอกล้างบันทึกข้อตกลงดังกล่าวให้ไม่มีผลผูกพันจำเลยที่ ๑ และโจทก์ซึ่งเกี่ยวเนื่องโดยตรงกับประเด็นข้อพิพาท การที่ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยว่า บันทึกข้อตกลงดังกล่าวเป็นสัญญาระหว่างสมรสและหยาบคายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของจำเลยที่ ๑ ขึ้นวินิจฉัยว่าจำเลยที่ ๑ ได้บอกล้างสัญญาระหว่างสมรสแล้ว หาได้เป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็น

เมื่อข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่า บันทึกข้อตกลงที่จำเลยที่ ๑ ทำไว้กับโจทก์ จำเลยที่ ๑ ถูกโจทก์กับ ฐ. ร่วมกันฉ้อฉลและมีผลผูกพันสินสมรสเฉพาะในส่วนจำเลยที่ ๑ เพียงครั้งหนึ่งที่ยกให้โจทก์กับ ฐ. ส่วนอีกครั้งหนึ่งเป็นสินสมรสในส่วนของโจทก์ ส่วนของจำเลยที่ ๑ ที่ยกให้ ฐ. ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกนั้น มีลักษณะเป็นการให้เมื่อจำเลยที่ ๑ บอกล้างสัญญาระหว่างสมรสที่ทำไว้กับโจทก์แล้ว ย่อมมีผลให้สิทธิการเช่าพิพาทเฉพาะส่วนของจำเลยที่ ๑ ที่ยกให้แก่โจทก์กลับมาเป็นสินสมรสดังเดิม เมื่อศาลพิพากษาให้โจทก์กับจำเลยที่ ๑ หย่าขาดจากกัน สิทธิการเช่าพิพาทดังกล่าวต้องแบ่งให้แก่โจทก์และจำเลยที่ ๑ คนละครึ่งหนึ่ง โดยส่วนของจำเลยที่ ๑ ครึ่งหนึ่งได้ตกเป็นสิทธิของ ฐ. ไปแล้ว เท่ากับจำเลยที่ ๑ และ ฐ. มีส่วนแบ่งคนละหนึ่งในสี่ของสิทธิการเช่าพิพาท กรณีเช่นนี้เป็นเรื่องการปรับบทกฎหมายในเรื่องการแบ่งกรรมสิทธิ์รวมและการแบ่งสินสมรสตามข้อเท็จจริงที่ได้ความจากพยานหลักฐานอันเป็นประเด็นข้อพิพาทแห่งคดี มิใช่เป็นการวินิจฉัยถึงสิทธิของบุคคลภายนอกอันจะเป็นการพิพากษานอกฟ้องนอกประเด็นอย่างใดไม่ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๒๒/๒๕๖๔)